

О. П. Шиліна¹
К. В. Бучковський¹
С. Д. Кліменко¹

ФОРМУВАННЯ ВЛАСТИВОСТЕЙ РОБОЧОГО НАПЛАВЛЕНОГО ШАРУ ВАЛА РЕДУКТОРА ТАНКУ Т-62 В ПРОЦЕСІ МОДИФІКАЦІЇ ПОВЕРХНІ

¹Вінницький національний технічний університет

Анотація

В роботі показано вплив контактних навантажень на формування властивостей робочого наплавленого шару вала редуктора танку Т-62 в процесі модифікації поверхні

Ключові слова: вал редуктора, контактні навантаження, наплавлений шар, твердість

Abstracts

The work shows the influence of contact stress on the formation of the weld of the working layer of the shaft of the gearbox of the T-62 in the process of surface modification

Keywords: reducer shaft; contact load, deposited layer, hardness

При роботі вала редуктора танку Т-72, з часом, змінюються геометрія поверхонь тертя і фізико-механічні властивості поверхневих шарів матеріалу деталі, яка проявляється при постійних зовнішніх умовах в погіршенні тертя, температури і інтенсивності зношування.

Перехід від початкового стану поверхонь тертя до встановленого супроводжується важкими не зворотніми явищами, які проходять в тонкому поверхневому шарі.

Метою роботи є дослідження наплавленого металу з вибраним вмістом легуючих елементів під впливом контактних навантажень, та їх вплив на службові властивості матеріалу.

Наплавлення проводили електродом марки ЦЛ-11 ГОСТ2246-70, діаметр електроду $d=3$ мм, на зварювальному струмі 65А та електродом АНО-36 (Е 46) ТМ CONTINENT ГОСТ 9466 діаметр $d=4$ мм, зварювальний струм 110 А на постійному струмі зворотньої полярності. Джерелом струму був випрямляч ВДУ-504. Хімічний склад електродів наведено в таблиці 1 та 2.

Таблиця 1 – Хімічний склад електроду марки ЦЛ-11 ГОСТ2246-70

C	Si	Mn	S	P	Cr	Ni	Nb
0,5	0,77	2	0,004	0,022	19,07	8,8	0,75

Таблиця 2 – Хімічний склад електроду марки АНО-36 (Е 46) ТМ CONTINENT ГОСТ 9466

C	Mn	Si	P	S
0,11	0,65	0,35	0,035	0,030

Деформаційне зміцнення досліджувалось за допомогою твердомірів Бринелля і Роквелла. Спочатку вимірювалась вихідна твердість шару наплавленого металу HRC_{co} , потім вимірювалась твердість у лунці відбитку від вдавнення сталеві кульки тведомера Бринелля [1].

Ступінь деформаційного зміцнення визначалась за формулою:

$$\Delta = \frac{(HRC_{3п} - HRC_{30})}{HRC_{30}} \cdot 100\%, \quad (1)$$

де Δ – ступінь деформаційного зміцнення наплавленого металу, %; $HRC_{3п}$ – твердість у лунці відбитка після «п» вдавнень сталеві кульки приладу Бринелля; HRC_{30} – вихідна твердість за твердоміром Роквелла.

В таблиці 3 наведені значення максимальної твердості від ступеня деформації.

Таблиця 3 – Ступінь зміцнення матеріалів

Матеріал електроду	Твердість HRC_{30}	Зміцнення після вдавнень			$\Delta, \%$	Макс. твердість, $HRC_{3п}$
		1	2	3		
ЦЛ-11	$\frac{22-24}{23}$	$\frac{39-41}{40}$	$\frac{48-53}{51}$	$\frac{48-53}{51}$	121,7	53
АНО-36 (Е 46)	$\frac{15-18}{16}$	$\frac{18-21}{20}$	$\frac{23-26}{25}$	$\frac{33-35}{34}$	118,8	35

За результатами проведених досліджень отримали залежність твердості наплавленого шару від кількості вдавлювань індентора Бринелля, а відповідно від степені деформації наплавленого шару (рис. 1).

Внаслідок розвитку деформаційного мартенситного перетворення в наплавленому металі елетродом АНО-36, досягнуто показників здатності до зміцнення на рівні сплавів, у яких цей показник отримано за рахунок рівня легування карбідоутворюючими елементами (хромом, марганцем), а також максимальний показник ступеню зміцнення Δ .

З погляду здатності металу до деформаційного зміцнення і його зносостійкості оцінювалися службові властивості наплавленого металу.

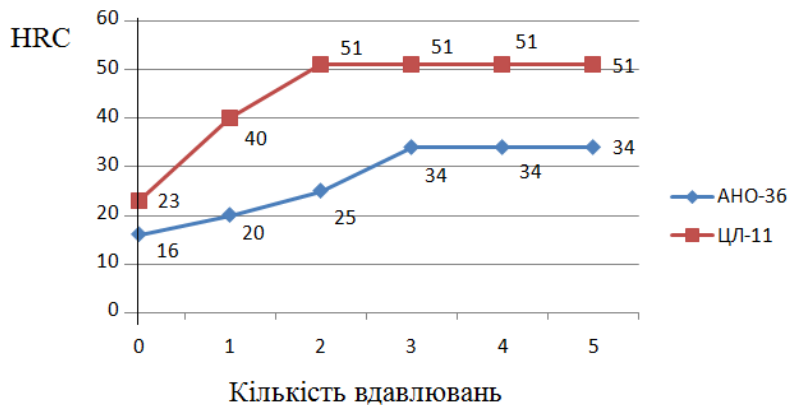

Рисунок 1 – Залежність твердості наплавленого шару від кількості вдавлювань індентора

При дослідженні деформаційного зміцнення висока твердість поверхні може бути досягнута не тільки за рахунок легування наплавленого металу карбідоутворюючими елементами, але і за рахунок розвитку деформаційного перетворення. твердість наплавленого металу електродом АНО-36 після 20 % деформації складає 31-35 HRC₃, у той час як для наплавленної поверхні електродом ЦЛ-11 тільки 22-24 HRC₃.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Рюмін В. В. Деформационное мартенситное превращение в металле, наплавленном электродами ГР-11 (С-80Г9Х6С) / В. В. Рюмін, Л. А. Солнцев, А. И. Черников // Весник Харьковського державного політехнічного університету. – 2000. – №82. – С. 50-61

Шиліна Олена Павлівна, кандидат технічних наук, доцент кафедри технології підвищення зносостійкості Вінницький національний технічний університет, Вінниця, e-mail: epshilina.tpz@gmail.com

Бучковський Костянтин Валентинович, студент факультету машинобудування та транспорту, Вінницький національний технічний університет, Вінниця, e-mail: kbuchkovskiy@mail.ua

Кліменко Сергій Дмитрович, студент факультету машинобудування та транспорту, Вінницький національний технічний університет, Вінниця, e-mail: sergijklimenko@gmail.com

Shilina Olena, Ph. D., Assistant Professor of department of technology increasing wear resistance, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia, e-mail: epshilina.tpz@gmail.com

Buchkovskiy Kostiantin, student of the Faculty of Mechanical Engineering and Transport, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia, email: kbuchkovskiy@mail.ua

Klimenko Sergiy, student of the Faculty of Mechanical Engineering and Transport, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia